

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
The Needs Assessment for Developing School Administrators' Competency in
the BANI World under Sakon Nakhon Primary
Educational Service Area Office 2

เจนจิรา ไช้ประภาย¹ นวพร วรรณทอง² วาโร เฟ็งสวัสต์³
Jenjira Khaiprapai, Nawaphorn Wannathong, Waro Phengswat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World 2) ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World 3) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World และ 4) ประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World เป็นวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World 2) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 3) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งเครื่องมือการวิจัยทาง Google Form สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัยพบว่า

1) กรอบแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ การมีสัญชาตญาณ การปรับตัว ความเห็นอกเห็นใจ การสร้างความโปร่งใส และการมีสติ โดยทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) สภาพที่เป็นจริงของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World พบว่าโดยภาพรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.1964

Received: 2026-02-21 Revised: 2026-03-15 Accepted: 2026-03-19

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Student Master of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: jenjira.kh67@snru.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: nawaphorn @snru.ac.th

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: Khai_p@hotmail.com

4) แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ การปรับตัว และความยืดหยุ่นทางจิตใจ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : ความต้องการจำเป็น; การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน; BANI World

Abstract

This research article aimed to: 1) examine the conceptual framework of school administrators' competency in the BANI World; 2) investigate the current and desirable states of school administrators' competency in the BANI World; 3) assess the priority needs for developing school administrators' competency in the BANI World; and 4) evaluate the development guidelines for enhancing school administrators' competency in the BANI World. This study employed a survey research design. The sample consisted of 335 participants. The research instruments included: 1) an evaluation form for assessing the appropriateness of the competency components of school administrators in the BANI World; 2) a questionnaire on the needs assessment for competency development; and 3) an evaluation form for assessing the appropriateness and feasibility of the proposed development guidelines. Data were collected through research instruments administered via Google Forms. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and the modified Priority Needs Index.

The research findings revealed that

1) The conceptual framework of school administrators' competency in the BANI World consisted of six components: resilience, intuition, adaptability, empathy, transparency building, and mindfulness. All components were rated at the highest level of appropriateness.

2) The current state of school administrators' competency in the BANI World was at a high level overall, whereas the desirable state was at the highest level overall.

3) The Needs Assessment for developing school administrators' competency in the BANI World showed that the overall $PNI_{modified}$ was 0.1964.

4) The guidelines for developing school administrators' competency in the BANI World focused on empathy, adaptability, and resilience. Overall, the guidelines were rated at the highest level in terms of appropriateness and feasibility.

Keywords: needs assessment; development of school administrators' competency;

BANI World

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสาร และนวัตกรรม ได้ส่งผลให้สังคมโลกเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และยากต่อการคาดการณ์

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่เพียงส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อบริบทของโลกยุคใหม่ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการองค์กร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในอนาคต ภายใต้บริบทดังกล่าว ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียน การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง และการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันมีลักษณะที่ซับซ้อนและไม่แน่นอนมากยิ่งขึ้น จนเกิดแนวคิดในการอธิบายสภาพโลกยุคใหม่ที่เรียกว่า BANI World ซึ่งเป็นแนวคิดที่อธิบายถึงโลกที่มีความเปราะบาง (Brittle) เต็มไปด้วยความวิตกกังวล (Anxious) มีลักษณะไม่เป็นเส้นตรง (Nonlinear) และยากต่อการทำความเข้าใจ (Incomprehensible) (Jamais Cascio, 2020 อ้างถึงใน จิราเจต วิเศษดอนหวาย, 2565) ลักษณะของโลกในยุค BANI ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมถึงสถานการณ์วิกฤตหรือเหตุการณ์ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้ส่งผลต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารในการตัดสินใจ ภายใต้ความไม่แน่นอน การบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง การสร้างความเชื่อมั่นในองค์กร และการพัฒนาองค์กรให้สามารถปรับตัวได้อย่างยั่งยืน (เทอดศักดิ์ ณ สงขลา, 2567: 28-34)

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับลักษณะของโลกยุคใหม่ เช่น สมรรถนะด้านการคิดเชิงระบบและการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน สมรรถนะด้านภาวะผู้นำเชิงปรับตัว สมรรถนะด้านการบริหารจัดการความไม่แน่นอนและความเปลี่ยนแปลง รวมถึงสมรรถนะด้านความเข้าใจและการดูแลสภาพจิตใจของบุคลากรในองค์กร หากผู้บริหารได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโลกยุคใหม่ จะช่วยให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งสามารถนำพาองค์กรให้ก้าวผ่านความท้าทายและสร้างนวัตกรรมทางการบริหารได้ (ฐิติกมลสิริ ลาโพธิ์, 2567: 161-172) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่สำคัญในการกำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด โดยหนึ่งในพันธกิจสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 คือ การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2568: 77-79) ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุค BANI จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (คมจิรวรรณีย์ เรืองฤทธิ์, 2568: 179-204)

จากบริบทและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World โดยมุ่งศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 รวมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษารอบแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World
2. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
4. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง แล้วนำองค์ประกอบที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสม พบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ 2) การมีสัญชาตญาณ 3) การปรับตัว 4) ความเห็นอกเห็นใจ 5) การสร้างความโปร่งใส และ 6) การมีสติ
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,406 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 235 คน และครู 2,171 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2568: 10)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2568: 152) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 335 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 77 คน ครู จำนวน 258 คน และใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้ 1) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ดังนั้น จะได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 โรงเรียน 2) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนจากทุกโรงเรียนในข้อ 1) ซึ่งจะได้ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 77 คน และ 3) กลุ่มตัวอย่างครู ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก ใช้เกณฑ์ร้อยละ 23 ของครูในแต่ละโรงเรียนตามข้อ 1) ซึ่งจะได้จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 258 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาคือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 235 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2568-ธันวาคม 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด บทความวิชาการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มากำหนดนิยามศัพท์ พฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อสร้างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมบ่งชี้กับนิยามศัพท์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World

2) ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมบ่งชี้กับนิยามศัพท์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) นำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมบ่งชี้กับนิยามศัพท์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of item Objective Congruence: IOC)

4) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) คัดเลือกเฉพาะพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่า พฤติกรรมบ่งชี้ นั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์และองค์ประกอบ จากการประเมินพบว่า แบบประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมบ่งชี้กับนิยามศัพท์องค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แล้วนำพฤติกรรมบ่งชี้ นิยามศัพท์ และองค์ประกอบ ไปสร้างแบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตอบสองคู่ (Dual Response Format) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด บทความวิชาการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาสรุปเพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2) ผู้วิจัยนำร่างข้อคำถามที่เกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เสนอ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of item Objective Congruence : IOC) แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่มุ่งวัด พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์องค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

4) นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน และครู จำนวน 20 คน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

4.1) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) และการวิเคราะห์ค่าสัมพัทธ์รายข้อแบบสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26 ขึ้นไป (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2568: 300) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ด้านสภาพที่เป็นจริง มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.27-0.89 และด้านสภาพที่ควรจะเป็น มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.28-0.89

4.2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ และจำแนกตามแบบสอบถามแต่ละด้านของตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha Coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2568: 129) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านสภาพที่เป็นจริง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และด้านสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

5) คัดข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนานาชาติ BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual Response Format) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) เลือกองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนานาชาติ BANI World ที่มีค่า PNI_{modified} สูงกว่าภาพรวมมาสร้างแบบสอบถามเพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนานาชาติ BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2) ศึกษาแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนานาชาติ BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 แหล่งข้อมูลในการวิจัยขั้นนี้ ได้แก่ เอกสาร ตำรา รายงาน วิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3) ร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขและปรับปรุงตามความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4) จัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อนำไปใช้ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งในระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและรูปแบบออนไลน์ Google Form พร้อมทั้งระบุเวลาให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามคืนภายในสองสัปดาห์

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ทำการตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป และหากพบว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามทางโทรศัพท์ เพื่อให้ได้แบบสอบถามตามจำนวนที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2568: 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสมมา

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.51

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2568: 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนิ BANU World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยการวิเคราะห์หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ด้วยสูตร ($PNI_{modified} = (I - D) / D$) โดย (D) แทนค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริง และ (I) แทนค่าเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็น

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนิ BANU World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (วารุ เฟิงส์วีสต์, 2568: 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แนวทางพัฒนามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง แนวทางพัฒนามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง แนวทางพัฒนามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง แนวทางพัฒนามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง แนวทางพัฒนามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนิ BANU World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ผลการวิจัย (Research Results)

1. องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนิ BANU World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มี 6 องค์ประกอบ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) การปรับตัว ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ความเห็นอกเห็นใจ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) การมีสติ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) การมีสัญชาตญาณ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.12) และการสร้างความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.12) ตามลำดับ โดยภาพรวมทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.15)

2. ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนิ BANU World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สภาพที่เป็นจริงของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนิ BANU World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบสร้างความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.73) องค์ประกอบการมีสัญชาตญาณ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.98) องค์ประกอบการมีสติ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.94) องค์ประกอบความยืดหยุ่นทางจิตใจ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.96) องค์ประกอบปรับตัว ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.94) และองค์ประกอบความเห็นอกเห็นใจ ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

2.2 สภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคนิ BANU World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบปรับตัว ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.39) องค์ประกอบความเห็นอกเห็นใจ ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.37) องค์ประกอบการมีสัญชาตญาณ

(\bar{X} = 4.85, S.D. = 0.37) องค์ประกอบความยืดหยุ่นทางจิตใจ (\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.40) องค์ประกอบการสร้าง
ความโปร่งใส (\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.40) และองค์ประกอบการมีสติ (\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

3. การประเมินความต้องการจำเป็นโดยการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการ
พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 2 ผลในภาพรวม พบว่า ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง
(PNI_{modified}) เท่ากับ 0.1954 โดยด้านที่มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด 3
อันดับแรก ได้แก่ ด้านความเห็นอกเห็นใจ (PNI_{modified} = 0.5077) รองลงมาคือ ด้านการปรับตัว (PNI_{modified} =
0.2344) และด้านความยืดหยุ่นทางจิตใจ (PNI_{modified} = 0.1995) ตามลำดับ

4. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดประเด็นแนวทางการพัฒนา โดยการเรียงลำดับตาม
ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงจากมากไปหาน้อย แล้วเลือกองค์ประกอบที่มี
ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงสูงกว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความ
ต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงภาพรวม เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนใน
ยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน
ความเห็นอกเห็นใจ (PNI_{modified} = 0.5077) ด้านการปรับตัว (PNI_{modified} = 0.2344) และด้านความยืดหยุ่น
ทางจิตใจ (PNI_{modified} = 0.1995) ตามลำดับ โดยมีประเด็นที่ต้องนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 ด้านความเห็นอกเห็นใจ คือ แนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถสังเกตเห็น
และรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของบุคลากร นักเรียน หรือผู้ปกครองได้อย่างรวดเร็ว มองสถานการณ์จากมุมมอง
ของผู้อื่น เพื่อเข้าใจเหตุผลเบื้องหลังการแสดงออกทางอารมณ์หรือพฤติกรรม และสามารถให้คำแนะนำหรือ
การสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการทางอารมณ์และบริบทของแต่ละบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ด้านการปรับตัว คือ แนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถบริหารจัดการวิธีการ
ทำงานและชีวิตส่วนตัวได้อย่างสมดุล พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริม สร้างทักษะและองค์ความรู้
ที่จำเป็น และสามารถดูแลรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้มีความเข้มแข็ง เพื่อรองรับภาระงาน ความ
กดดัน และสถานการณ์ไม่คาดฝันในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ด้านความยืดหยุ่นทางจิตใจ คือ แนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถปรับตัว
และบริหารจัดการสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือความผันผวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเปลี่ยนผ่านจาก
สถานการณ์วิกฤตไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยนำบทเรียนจากวิกฤตมาปรับปรุงกระบวนการทำงานและระบบ
บริหารจัดการของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถฟื้นฟูสภาพจิตใจและอารมณ์ให้กลับมามั่นคงพร้อม
ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างรวดเร็วภายหลังเหตุการณ์วิกฤต

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษากรอบแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ซึ่งได้จากการ
สังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ พบว่า มี 6
องค์ประกอบ คือ 1) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ 2) การมีสัญชาตญาณ 3) การปรับตัว 4) ความเห็นอกเห็นใจ 5)
การสร้าง ความโปร่งใส และ 6) การมีสติ โดยทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะบริบทของโลกยุค BANI World ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ ความเปราะบางของระบบ (Brittle) ความ

วิตกกังวลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Anxious) ความไม่เป็นเชิงเส้นของการเปลี่ยนแปลง (Nonlinear) และความยากต่อการคาดการณ์ (Incomprehensible) ส่งผลให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีได้จำกัดอยู่เพียงการบริหารงานตามโครงสร้างหรือระเบียบแบบแผนเดิม หากแต่จำเป็นต้องมีสมรรถนะเชิงลึกด้านจิตใจ อารมณ์ และการตัดสินใจ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและไม่แน่นอนอย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับแนวคิดของ รตวรรษ อริฐไสว (2567: 2-8) กล่าวว่า ในยุคปัจจุบันที่โลกเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในทุกมุมโลก BANI World เป็นกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและสมรรถนะที่ผู้นำต้องมีในการนำองค์กรผ่านการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน คุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำในโลกยุค BANI เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทาย และวิเคราะห์ถึงวิธีการสร้างและพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและทักษะพื้นฐาน ความเข้าใจและคิดอย่างมีสติ การประเมินบริบทและปรับตัว และความโปร่งใสและการใช้สัญชาตญาณ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้นำในอนาคตให้มีความพร้อมและสามารถนำองค์กรผ่านความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนในยุค BANI World

2. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การสร้างความโปร่งใส 2) การมีสัญชาตญาณ 3) การมีสติ 4) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ 5) การปรับตัว และ 6) ความเห็นอกเห็นใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีสมรรถนะในยุค BANI World อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส ซึ่งสะท้อนการบริหารที่เปิดเผยตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันสอดคล้องกับบริบทโลกยุค BANI ที่มีความเปราะบาง วิตกกังวล และไม่แน่นอน การสร้างความโปร่งใสช่วยลดความคลุมเครือ สร้างความเชื่อมั่นแก่ครู ผู้ปกครอง และชุมชน อีกทั้งยังได้รับแรงขับเคลื่อนจากการกำกับติดตามของต้นสังกัดและระบบประเมิน ITA

สอดคล้องกับ ฮอฟาด สัมมะเน็ยะ (2568: 463-477) กล่าวว่า ด้านความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับสูง และส่งผลให้เกิดความไว้วางใจของครูและผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของโรงเรียน อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อความมั่นคงขององค์กรในสถานะที่มีความไม่แน่นอนสูง และยังสอดคล้องกับ จันทรวิภา จำนงค์การ (2566: 75-82) พบว่า บุคลากรให้ความสำคัญกับความโปร่งใสในการบริหาร โดยเห็นว่าการบริหารที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ช่วยลดความวิตกกังวลในการทำงาน และส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ จุฑาทกาญจน์ เก่งกลสิกิจ (2564: 1141-1156) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารที่มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ จะส่งผลให้สถานศึกษามีความน่าเชื่อถือ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ผลการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ 1) การปรับตัว 2) ความเห็นอกเห็นใจ 3) การมีสัญชาตญาณ 4) ความยืดหยุ่นทางใจ 5) การสร้างความโปร่งใส และ 6) การมีสติ ตามลำดับ ทั้งนี้

อาจจะเป็นเพราะ สมรรถนะในยุค BANI World เปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการนำพาโรงเรียนให้สามารถรับมือกับความเปราะบาง ความวิตกกังวล ความไม่เป็นเส้นตรง และความยากต่อการคาดการณ์ของบริบทการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ บริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างยืดหยุ่น สร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และขับเคลื่อนองค์กรการศึกษาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการปรับตัว สะท้อนถึงความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนแนวคิด วิธีการบริหาร และรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอนตามลักษณะของโลกยุค BANI World ทั้งนี้ สมรรถนะด้านการปรับตัวถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากผู้บริหารต้องเผชิญกับความเปราะบางของระบบการศึกษา การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความคาดหวังที่หลากหลายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสถานการณ์ที่ยากต่อการคาดการณ์ การปรับตัวจึงช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และปรับแผนการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์

สอดคล้องกับ ญัฐพร สายศร (2563: 147-161) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำด้านการปรับตัวในระดับสูงสามารถส่งเสริมให้โรงเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการบริหารโรงเรียนในบริบทที่มีความไม่แน่นอนสูง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ภาณุพงศ์ อุณชาติ (2567: 494-504) ที่กล่าวว่าความสามารถในการปรับตัวของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ยะห์มิน ดาฮารี (2566: 44-61) กล่าวว่า ความสามารถในการปรับตัวเป็นสมรรถนะที่ผู้บริหารควรมีในระดับสูงสุด เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการรับมือกับความไม่แน่นอน ความกดดัน และความคาดหวังที่หลากหลายในยุคปัจจุบัน สมรรถนะด้านการปรับตัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถรับมือกับความซับซ้อนของงานบริหาร และปรับแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารที่มีความสามารถในการปรับตัวและเปิดรับการเปลี่ยนแปลง จะสามารถลดแรงต้านภายในองค์กร และสร้างความร่วมมือจากครูและบุคลากรในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เมื่อจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนา พบว่า มีด้านที่ควรพัฒนา 3 ด้าน เนื่องจากค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) มีค่าสูงกว่าภาพรวม คือ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการปรับตัว และด้านความยืดหยุ่นทางจิตใจ จึงนำมาหาแนวทางการพัฒนา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ด้านความเห็นอกเห็นใจ พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) สูงกว่าภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สมรรถนะด้านความเห็นอกเห็นใจของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมขององค์กรและความผูกพันของบุคลากรต่อสภาพแวดล้อมการทำงานและการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ต้องจัดการกับความหลากหลายของความคิดและอารมณ์ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วันสนันท์ สลีอ่อน (2567: 36-47) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความเห็นอกเห็นใจ เห็นความสำคัญกับสุขภาพ สวัสดิการ และความปลอดภัยของครู เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการประสานความร่วมมือทางวิชาชีพ และการสร้างทีม รวมทั้ง มีพื้นที่ปลอดภัยในการรับฟังความคิดเห็น สร้างขวัญและให้กำลังใจสม่ำเสมอเป็นวิธีที่ดีในการคลายความกังวลของบุคลากรในโรงเรียนได้

3.2 ด้านการปรับตัว พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) สูงกว่าภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การปรับตัวของผู้นำและบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในบริบทการศึกษาที่ช่วยเสริมสร้างทั้งสภาพแวดล้อมการทำงานที่ยืดหยุ่นและระบบสนับสนุนที่เข้มแข็งสอดคล้องกับ นรินทร รินพนัสส์ (2566: 11-20) ที่กล่าวว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เปราะบางในโลกแบบ BANI ในวงการการศึกษาไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร โครงการ แผนงานจะมีความเสี่ยงที่จะล้มเหลวอยู่ตลอดเวลาอันเนื่องมาจากความผันผวนของโลกรอบด้าน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3.3 ด้านความยืดหยุ่นทางจิตใจ พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) สูงกว่าภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความยืดหยุ่นทางจิตใจเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีเพื่อให้สามารถจัดการกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือมีความผันผวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรและสภาพจิตใจของผู้มีส่วนร่วมทั้งครู นักเรียน และผู้ปกครอง ความยืดหยุ่นทางจิตใจ เป็นสมรรถนะสำคัญที่ช่วยให้บุคคลและองค์กรสามารถฟื้นตัวหลังจากวิกฤต รวมทั้งสามารถเรียนรู้และปรับปรุงระบบเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ท้าทายในอนาคตได้อย่างยั่งยืนสอดคล้องกับ จูดียา จันทา (2567: 18-30) ซึ่งระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถทำงานได้ในยุคที่มีความไม่แน่นอน ผู้บริหารที่มีความยืดหยุ่นทางจิตใจสูง จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นในการตัดสินใจและดำเนินการภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนและคาดเดาได้ยาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ 2) การมีสัญชาตญาณ 3) การปรับตัว 4) ความเห็นอกเห็นใจ 5) การสร้างความโปร่งใส และ 6) การมีสติ

2. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 2) ด้านการปรับตัว และ 3) ด้านความยืดหยุ่นทางจิตใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ 2) การมีสัญชาตญาณ 3) การปรับตัว 4) ความเห็นอกเห็นใจ 5) การสร้างความโปร่งใส และ 6) การมีสติ ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรนำกรอบแนวคิดสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ทั้ง 6 ด้านไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงกว่าภาพรวม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 2) ด้านการปรับตัว และ 3) ด้านความยืดหยุ่นทางจิตใจ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาควรจัดทำโครงการอบรมหรือหลักสูตรพัฒนาผู้บริหาร โดยเน้นสมรรถนะด้านความเห็นอกเห็นใจ การปรับตัว และความยืดหยุ่นทางจิตใจ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงกว่าภาพรวม ได้แก่ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการปรับตัว และด้านความยืดหยุ่นทางจิตใจ ดังนั้น ควรมีการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบหรือโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุค BANI World โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อสร้างแบบจำลองเชิงสาเหตุของสมรรถนะผู้บริหารในบริบทการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาสมรรถนะในยุค BANI World ที่มีความเหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- คมจิรวรวิทธิ์ เรื่องฤทธิ์. (2568). ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI WORLD. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**. 7(1): 179–204.
- จันทร์วิภา จำนงค์การ. (2566). การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. **วารสาร มจร ล้านนาวิชาการ**. 12(2): 75–82.
- จิราเจต วิเศษดอนหวาย. (2565). **ลาก่อน VUCA มาแล้ว BANI : ชวน ผอ. ปรับตัวและโรงเรียนให้ทันการเปลี่ยนแปลง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.educathai.com /knowledge/articles/652> สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2567.
- จุฬาทากาญจน์ เก่งกลีกิจ. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 4(3): 1141-1156.
- ฐิติกมลสิริ ลาโพธิ์. (2567). การบริหารกิจการนักเรียนในโลกยุคโกลาหล. **วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. 8(2): 161-172.
- ณัฐพร สายสร. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์**. 7(2): 147–161.
- ฐิตียา จันทา. (2567). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค BANI WORLD. **วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**. 3(2): 18-30.
- เทอดศักดิ์ ณ สงขลา. (2567). เตรียมรับมืออย่างไรในการจัดการศึกษาในยุค BANI World. **นิตยสารสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)**. 52(248): 28-34.
- นรินทร รินพนัสสัก. (2566). การปรับตัวของครูปฐมวัยในยุค BANI WORD. **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**. 1(3): 11-20.

- ภาณุพงศ์ อุดมชาติ. (2567). ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *Journal of Modern Learning Development*. 9(6): 494–504.
- ยะห์มีน ดาฮารี. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงาน เป็นทีมตามทัศนะของครูในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสังคมวิจัย และพัฒนา*. 5(4): 44–61.
- รตวรรณ อรัญไสว. (2567) พลิกเกมความเป็นผู้นำในยุค BANI : ทักษะและสมรรถนะสู่อนาคต. *วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 3(2): 1-8.
- วันสนันท์ สลีอ่อน. (2567). การบริหารความเปลี่ยนแปลงแบบ BANI World ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารนิติรัฐ*. 2(2): 36-47.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2568). *วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สกลนคร: โรงพิมพ์สมศักดิ์การพิมพ์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (2568). **ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2568**. กลุ่มบริหารงานบุคคล. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (2568). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. กลุ่มบริหารงานนโยบายและแผน. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.
- ฮอฝาด สำมะเนียะ. (2568). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในระบบ สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. *Journal of Buddhist Education and Research (JBER)*. 11(3): 463–477.